

Hvad den af bladet efterlængtade nya Skolordningen angår, är vår tanke oföränderligen, att icke nyheten, utan det nyas beskaffenhet bestämmer dess värde. Och vi våga taga oss friheten tro, att äfven Kuopio Tidning gjorde bäst i att se saken från den sidan, om den eljest så behagar.

J. V. S.

49 FINSKA LITTERATURSÄLLSKAPETS ÅRSBERÄTTELSE. 10

Litteraturblad n:o 3, mars 1856

Denna årsberättelse, för hvars meddelande vi hafva att förbindligt tacka Sällskapets Sekreterare, innehåller väl intet serdeles utmärkande för Sällskapets verksamhet; men den företer likväl, såsom många dess föregångare, en vacker tafla af enskildas kärleksfulla nit och allmänt deltagande för ett sannt fosterländskt sträfvande.

Vi tro oss icke säga för mycket, om vi förklara Litteratursällskapets tillvaro och dess verksamhet, sådan den i en följd af år uppträdt, vara det vackraste Finland har att framvisa. En vacker natur är en herrlig Guds gåfva för ett land; ett tåligt och ihärdigt slägte, under jemn strid mot ett strängt klimat och en karg jord befolkande detsamma, förtjenar väl äfven betraktarens hägkomst; de utmärkta män, som i de nu lefvandes tid fört Finlands namn till jordens mest bildade folks kunskap och höjt sitt eget folks kultur och nationalmedvetande, skola än länge tillhöra det vackert märkvärdiga, landet har att berömma sig af. Men det skönaste, hvarje folk eger, är dock fosterlandskärleken röjd icke hos individen blott, utan hos hela nationen eller någon större del deraf, desto skönare ju mera medveten och rigtad mot framtiden den uppträder. Och det torde vara obestriddigt, att ingen företeelse i vårt land mera uppenbart bär denna karakter, än Finska Litteratursällskapet och dess sträfvanden, delade äfven af alla dem, hvilka arbeta för Sällskapets mål, utan att deras arbete uppträder under dess namn. 20

För skalden och sången, ja äfven för historien, sådan historieskrifningen härtills varit, är väl den lif och blod, alla själen och kroppens krafter offerande striden för fäderneslandet ett mera tacksamt föremål. Det ligger i sakens natur; ty här är passion, den plötsliga vexlingen i händelserna, segerns eller det förtviflade motståndets ära, med sitt bländande sken kring den öfverlevandes tinning eller öfver den fallnes grafvård. Må allt det sköna, verlden vet att omtala, njuta sin rätt. Hvad vore nationerna, om detta den ögonblickliga uppoffringens ädla mod icke funnits. Men den tid skall komma – och dess början är redan kommen – då man icke på en lägre linie skall ställa, hvad som i sig sjelf är högre, det uthållande, stilla arbetet för nationernas andliga tillvaro. Det är jemförelsevis litet, svärdet har att försvara, då striden endast gäller denna torfva, som en vattenflod kan bortskölja, och detta lif, som så snart förgår. Sin plats får det först derigenom, att det utgör skyddet för detta samhällsskick, dessa lagar, denna sed, detta vetande om naturens och andens lif – allt i denna egendomliga form, som man kallar den nationela. 40

Och det finnes ur denna synpunkt ingen annan skilnad mellan det stora och lilla i arbetet för nationernas andliga lif, än den, som skapas af viljans renhet och styrka. Vetenskapen och litteraturen hafva sin måttstock för det mer eller mindre värderika. Men för nationens lif har 50

den, som först använde dess språk till framställning af den allmänna
 mensklige bildningens föremål, säkert icke mindre betydelse, än de
 litteraturens furstar, hvilka just, emedan de få röra sig i ett redan
 utbildadt språk, blifvit i stånd att representera nationen inför jordens
 öfriga bildade folk. Likaså har hvarje nation sin värdemätare i
 mensklighetens historie; och dennas dom faller efter beskaffenheten
 och graden af nationens inflytande på mensklighetens öden. Men för
 sig betraktad kan ansträngningen för den nationela bildningen vara
 lika fruktbarande hos ett i historien ringa folk som hos de världshis-
 10 toriska folken, nemligen såsom relativt höjande dess medvetande om
 sig sjelf och sin ställning i menskligheten. Obestridligt är åtminstone,
 att denna ansträngning kan innebära ett lika mått af intellektuel och
 sedlig kraft hos ett mindre betydande folk som hos ett större och
 mäktigare. Ja förhållanden finnas, som kunna försvåra det andliga
 arbetet hos det fåtaliga, i världshistorien jemförelsevis betydelselösa
 folket, så att dertill fordras en mera uppoffrande individuel ansträng-
 ning, än ofta hos det större, rikare och mäktigare. Att detta öfverhuf-
 vud är fallet med Finska folket, och att isynnerhet uppkomsten af
 en national bildning har haft och skall hafva att kämpa med större
 20 svårigheter, än flerstädes förefinnas, detta torde utan all national-
 fäfänga kunna påstås.

Under senaste tvenne decennier har i vårt land en principstrid
 fortgått, som numera kan anses afslutad. Att en bildning, som icke
 talar nationens språk, icke är nationel, och att ett folk, som icke gjort
 den allmänna mensklige bildningen för sig tillgänglig, ännu är obil-
 dadt, dessa satser kunna nu anses för den allmänna öfvertygelsens i
 landet axiomer. Endast i Sverige har man på senaste åren sett författare
 i tidningar och brochyren göra sig mödan aff för oss Finnar bevisa,
 huru vi hafva att söka vår enda lycksalighet i att fortfarande låta
 30 Svenska språket vara bildningens och lemna vårt eget språk och Finska
 folket åt dess öde. Det är, då man läser dessa utgjutelser, i sanning
 svårt, att icke uppröras till harm eller förakt. Men äfven om man
 skärskådar dem med allt lugn, kan omdömet öfver deras halt icke
 blifva annat, än nedsättande för deras författare, den sak och det folk
 de representera. Förgäfves söker man i dem den minsta tanke på, hvad
 en nation är eller bör vara. Att döma af deras lika flacka som
 storordiga bevisning, skulle t. ex. Svenska nationens förträfflighet
 blifva än förträffligare, om man i Sverige helt och hållet afsade sig
 Svenska språket och i stället antoge Engelskan och Franskan åtmins-
 40 tone till litteraturens språk – och med Svenskarnes kända oförmåga, att
 lära sig tala fremmande språk, skulle väl samtalspråkets förändrande
 blifva dem något allt för tungt. Nekas kan åtminstone icke, att
 Frankrike och England stå i bildning minst lika högt öfver Sverige, som
 Sverige öfver Finland, och i världshistorisk vikt och betydelse utom all
 jemförelse högre. Dock det förstås, att herrarne skulle jäfva en sådan
 konsekvens. Deras satser gälla icke Svenskarnes eller någon annan lika
 förnämlig nation. Det är endast hos Finnarne, detta småfolk, på
 hvilket de med så oändligt medlidande och förakt skåda ned, det är
 endast hos dem bildningen skall tala ett språk, som folket icke förstår.
 50 Det är icke blott tanklöshet, det är det skamlösaste högmod och förakt
 för Finnar och Finland, som ur dessa skrifter talar. Hvarje rad i dem
 hänvisar på en inbillad omätlig skilnad mellan den stora Svenska
 nationen och de arma Finnarne. Och likväl gör den enklaste statistik
 det högst problematiskt, att 3 millioner Svenskar skulle vara mera
 berättigade att utgöra en nation och mera säkra om denna nationalitets

bestånd, än nära 2 millioner Finnar. Det bevisar i sanning en mer än förlåtlig inbillskhet, att vid ett sådant förhållande erbjuda sig till stöd för Finlands närvarande och till främjare af dess framtida bildning. Sverige räknar alltför mycket på det halfva sekel, detsamma i Europas råd haft något att betyda, om det deraf ännu efter en så lång påföljande svaghet och betydelselöshet vänta stöd ens för sig sjelf. Än mindre räcker sagde halfsekel till, att något bjuda åt andra. Tre krig inom ett århundrade, slutade med nederlag och ofantliga landafträdelser borde gifva äfven den mest tanklösa Svensk något att tänka på. Och det är förvånande att läsa det språk, man i Sverige förer angående Finland nu femtie år efter Finlands förlust, medan man redan femtie år, förrän denna förlust inträffade, der beredde sig på densamma såsom »*den enda hasarden*», hvilken derföre icke serdeles borde tagas i beräkning.

10

Men det är icke om de ifrågavarande författarenas politiska planer, vi ville tala, utan om deras naiva bevisning, att Svensk nationalitet för oss Finnar är den enda möjliga, eller att åtminstone Svenska språket evinnerligen bör vara vår enda väg till bildning. Man skulle tycka, att om dessa herrar icke kunna höja sig till någon tanke på, hvad nationalitet och nationel bildning är, de likväl med en viss försynthet borde sätta sig till doms öfver ett fremmande folks framtid. De borde besinna, att vi här, på denna sidan Bottniska viken, möjligen kunna förstå, hvad vår egen frid tillhör. Men långt derifrån. I fortsättning af det gamla förmanskapet, åtaga de sig välvilligt att allt ännu för oss utpeka den väg, vi börja följa. Oförståndiga och omyndiga barn, som vi äro, kunna vi i deras tanke sjelfve icke uppskatta vår sanna lycka – som i all tid, nu och framdeles, egentligen vore den, att beskedligt följa deras visa råd. Ja, för att göra allt motstånd mot denna vishet omöjligt, säga de: »J som talen för en Finsk nationalitet, en Finsk litteratur, Finskan som undervisningsspråk o. s. v., ert språk är ju Svenskan, J ären ju Svenskar». Verkeligen! De skulle dessa herrar helst se, att frågan blefve beroende, tills Finska allmogen, som genom Svenska språkets välde utestänges från all bildning, börjar föra den Finska bildningens talan. Hvar man i Finland, som kan något Svenska, är förbjuden att tänka, tala eller skriva på Finska! Det är sannerligen svårt om, att få se mera öfvermod parad med ett enfaldigare och löjligare uppträdande.

20

30

Vi vilja icke vara orättvisa nog, att tillräkna Svenskarne i allmänhet sagde skriblerers oförsynta recept för Finska folkets framtid, ehuru erfarenheten lärt oss, att man i Sverige allmänt nog är full af fördomar i afseende på Finland. Vi vilja icke ens yttra någon förundran deröfver, att ingen lagom klok man i Sverige känner sig uppmanad till en reservation mot skriblerierna, nationens sunda vett till heder. Men förvåning må det väl väcka, att ingen Svensk synes begripa, att dessa af nationalfåfånga, öfvermod och oförstånd dikterade brochyror och tidningsartiklar här i Finland måste väcka den djupaste förbittring; och vi hafva icke önskat dölja, att hos oss harm och förakt stridt om väldet vid deras genomläsande. Förvånas må man också, att i Sverige ingen tanke synes finnas på den verkliga skada, dessa skrifter göra Finland och alla bemödanden för en nationel bildning i detta land. Mätte författarena och de Svenskar, i hvilkas namn de tala, låta det vara sig sagdt engång för alla, att Finska folket på dessa senaste 50 år verkligen vuxit ur deras förmynderskap, och att om endast en så ringa ting som deras enfaldiga prat, skulle det äfven understödjas af motsvarande Svenska kraftyttringar, utgjorde motvigten i dess ödes vågskål, Finska folket väl skulle veta och förmå, att taga detta öde i egna händer.

40

50

I Finland blyges man lyckligtvis redan, att låta sina fördomar och sitt oförstånd »med ordet *mami*, raseri, galenskap, slämpla det, som hos alla jordens folk aktas för den ädlaste känsla, fosterlandskärleken, ett folks sträfvande för en egen tillvaro bland jordens nationer»¹. I Sverige, der man känner mera om Nya Zeland och Hottentotterna, än om Finnarne och Finland, vet man intet om det arbete, som här redan skett för en nationallitteratur i eget språk. Detta arbete är i sanning icke ringa; och hvad som på senaste tjugu år blifvit gjordt, kan i våra förhållanden anses för ett stort verk. Det gifves numera få vetandets grenar, i hvilka Finska språket icke blifvit användt och vunnit i rekedom och i böjlighet för nutidens bildning. Språkets lagar, förut nära okända, ligga nu genom flerfaldiga grammatikaliska bearbetningar och genom dess användning i skrift öppna för hvarje blick. Bibel, psalmbok och asketiska skrifter hafva erfarit en återverkan af språkstudier och de förra i någon mon, de sistnämnda helt och hållet antagit en ren Finsk drägt. Läroböcker i de flesta undervisningens grenar finnas färdiga, ehuru ännu icke i offentliga undervisningen allmänare begagnade. En del af dessa äro öfversättningar, andra åter utarbetade särskildt med afseende på eget lands behof. Öfversättningar af utländsk skönlitteratur finnas ock, fastän jmförelsevis få, men dessa, isynnerhet de af Herrar Kiljander och Ahlqvist, verkställda med en talang och omsorg, som gör dem till mönster. Slutligen fortfara de Finska tidningarne, hvilkas antal och spridning på senaste år så utomordentligt tillvext, att dagligen använda språket på det vexlande innehåll, som i ett dagblad måste förekomma. Och man kan om den öfverhufvud säga, att deras språk är rent och godt, ehuru der oftast saknas lätthet och skriftställaretalang. Vi borde icke heller förgäta de små folkskrifterna, skulle icke en del vara af så eländig art, att der fördränker det goda, som Litteratursällskapet, studentsamfundet och enskilda välsinnade män i denna väg sökt åstadkomma. Här såsom alltid hafva hindren blifvit ett privilegium för den råa penningelystnaden och bragt folkskrifterna ur de bildades och deras händer, som sträfva för ett insedt mål. Lyckligt, att man nu kan hoppas tala om detta tillstånd såsom om något förflutet, hvilket ger rum för det kommande bättre.

Men det utan all jmförelse viktiga är den rika skatt af forntida språkminnesmärken, som i de gamla sångerna och sagorna genom Litteratursällskapets förmedling trädt i dagen. De utgöra så till volymtal som till innehåll och form för sig ett betydligt stycke af en nationallitteratur. Det är denna litteratur, som med skäl ingifvit förhoppningar om en fortsatt egen tillvaro för Finska nationen och stärkt hågen till arbete för densamma. Den minsta kännedom om denna litteratur, dessa förhoppningar, detta arbete, borde hos hvarje humant bildad menniska väcka aktning för desamma och framkalla välönskningar för sträfvandets framgång. Och om vi Finnar hafva rättighet att hoppas detta deltagande från något håll, borde det väl vara främst från Sverige, som med lika rätt kan anse den andliga rörelse, hvilken nu föregår i vårt land, såsom en frukt af den bildning och de institutioner, det från föreningen med Sverige eger i arf. Detta vore ett ädelt sätt att fortsätta samlifvet mellan de båda nationerna och skulle hos Finnarne bevara de känslor af tacksamhet, de i sjelfva verket hysa för det goda, de genom Sverige mottagit, en tacksamhet, som våra fäder mångfaldigt erkänt, genom att villigt offra egendom och lif för

¹ Annan mans ord.

Sveriges bestånd och ära. Det skulle genom att gagna det nuvarande Finland och höja Finska folkets själfkänsla öka dettas tacksamhets-skuld, i stället för att de nu i Sverige framträdande dåraktiga preten-tionerna äro egnade att endast skada och förbittra.

En blick på den inhemska Svenska litteraturen lärer, att äfven denna följt den gifna impulsen, att den hufvudsakligen rör sig kring eget lands förhållanden, dess språk, geografi, statistik och historia m. m. och sålunda lemna förarbeten för en national-litteratur eller såsom publicistisk och kriticerande direkt inverkar på denna litteraturs ut-bildning. Främst står här språkforskningen, sträckande sig utöfver Finska språkets område till den Finska stammens talrika språk och isynnerhet genom Castréns forskningar upphöjd till en länk i den Europeiska vetenskapens system. Den utgör som sådan den längst hunna frukten af det så unga sträfvandet för Finsk nationel bildning, en frukt som mer än allt annat vittnar, att det i detta sträfvande innebor en helt ny kraft till andlig verksamhet.

Hvar och en inser, hvilken andel Finska Litteratursällskapet eger i denna tysta litterära reform genom omedelbar verksamhet för dess främjande och genom lifvandets af den anda, som framkallat densamma. Med ringa materiella tillgångar har Sällskapet aldrig tvekat ingå på kostsamma litterära företag, äfven då de visat föga utsigt att gälda kostnaden, och man kan väl säga, att det är för sådana företag Sällskapets mellankomst numera hufvudsakligen behöfves. Ty Finsk litteratur i allmänhet kan redan blifva föremål för bokhandelsspeku-lation och saknar icke förläggare. Det senaste af sagde företag är den i årsberättelsen omnämnda katalogen öfver i Finland tryckta skrifter, ett arbete af ihärdig möda, men som genom sin art icke kan finna stort antal köpare och läsare. Af de för hvarje månad afgifna redogörelserna kan allmänheten finna, med huru ringa penningemedel Sällskapets verksamhet fortgår. Dessa redogörelser borde vara och de hafva varit en uppmaning till pekuniär uppoffring från de landsmäns sida, hvilka endast på denna väg kunna tjena den goda saken. Tid efter annan ser man nya gåfvor till Sällskapet anmälas, och man har anledning hoppas, att dessas antal och belopp skall allt mera tillväxa.

Det är isynnerhet af de handel och industri idkande samhällsklas-serna, man har att vänta ett sådant allmännare deltagande så för Finska Litteratursällskapets bemödanden som för alla dylika ansträng-ningar att höja bildningen i landet. Det har hittills varit vanligt nog, att man haft de ringa aflönade – och nästan uteslutande de ringa aflönade – tjenstemännen i landet att tacka för medlen till, hvad i sådant afseende skett. Ett nytt exempel härpå är den i Litteratursällskapets räkenskaper upptagna s. k. Finska Lexikonsfonden, som är samman-bragt genom några få individers uppoffrande frikostighet. Men det är först då den större penningeförmögenheten i landet uppjuder sina krafter för främjande af allmännyttiga företag, bland dem äfven sträfvandena för nationalbildningens höjande, som något i större skala kan uträttas.

Vi finna, att en Insändare i Suometar i en polemik mot tidningen Wiborg i denna fråga tagit, som man säger, sak på bak. Industrin kan väl så till vida kallas nationel, som den främst bestämmes af inhemska tillgång på råämnen. Handeln är icke Svensk eller Finsk, utan till sin natur universel, kosmopolitisk. Men en stark inhemska industri utgör vilkoret äfven för ett högre drifvet åkerbruk, och handeln tjenar dem båda. Alla dessa materiella sträfvanden tillsammans höja nationalväl-ståndet. Det är ganska rätt, att deras tillväxt redan förutsätter en

10

20

30

40

50

vexande bildning; men bildningen betingas å sin sida af det högre välståndet, icke blott sålunda, att människan måste ega någon tid öfrig från dagens lekamliga omsorger, för att kunna hysa deltagande för bildningens intressen, utan så att dessa både från statens sida och genom enskild uppoffring kunna kraftigt främjas, endast der nationalvälstånd finnes. Man behöfver, för att härom öfvertyga sig, minst i vår tid leta efter exemplen. Och då man med Suometar söker dem på kartan, bör man hafva en jernvägskarta för ögonen och derjemte räkna de stora handels- och manufakturstäderna i hvarje land. Deras uppkomst och tillväxt kan sällan dateras från någon större andlig revolution; men hvad de gjort och göra för bildningens intressen, äfven för den rent vetenskapliga, kan ses på de platser, de inrymt åt vetandets spridare, och räknas i bestämda siffror till millioner. Det nyaste och mest storartade exempel härpå har Suometar i det unga Nordamerika, hvars lärdomsanstalter och vetenskapliga instituter säkert icke skulle vara, hvad de nu äro, om icke landets natur och läge der medfört ett så snabbt och ofantligt materielt framskridande. En sjelfständigare handel och industri höjer också i och för sig nationalmedvetandet, genom att öka nationens positiva makt så i bildning som välstånd. – Men denna fråga förer oss för långt från ämnet. Vi hafva berört den endast för att påminna, att hvarje vän af en Finsk nationel bildning borde önska den dag nära, då handeln och industrin i landet måtte stå närmare den i Europas mera bildade länder, då man äfven kan vara viss, att deras idkare skola utgöra en bildad samhälssklass, för hvilken nationallitteraturens öden icke skola vara fremmande.

Likväl vore det inskränkt att påstå, att arbetet för en nationel bildning bör hvilas, tills nationalvälståndet hunnit någon viss grad af utveckling. Nationalmedvetandet måste hafva sitt första stöd hos den samhällsklass, som öfverhufvud är i besittning af vetande, och den nationela bildningen främst representeras af dem som i landet äro den högsta bildningens målsmän. Det tillhör dem att uttala detta medvetande och gifva denna bildning en form, hvarigenom den får sin tillvaro i världshistorien. Litteratur, lagar, institutioner, allt det, hvarigenom en nations förhållande till hvarje tids allmänna bildning bestämmes, är icke deras verk, hvilka representera nationalvälståndet, äfven om nya lagar och institutioner af de materiella intressena påkallas och bestämmas, och litteraturen icke kan höja sig annorlunda, än i jemnbredd med den af nationalvälståndet beroende folkbildningen, denna fattad såsom den allmänna, icke-lärda bildningen i ett land öfverhufvud. Gränsen, der nationalvälstånd och nationalbildning bestämma hvarandra, uppdrages väl allt sökande förutan af sakernas tvång; och det vore löjligt, att vilja bedja arbetet för den senare på någon punkt af dess fortgång vänta på arbetet för det förra. Dessa äro helt enkla sanningar, dem hvarje förstånd borde kunna fatta, men dem tidningen Wiborg i sin polemik icke synes hafva rätt besinnat. Det fordras icke mycken eftertanke, för att finna, att hvad för den inhemska litteraturen göres, det sker äfven för nationens allmänna bildning, samt att bildningen medför förmåga att arbeta för nationalvälståndets förkofran. Minst kan någon fråga uppstå derom, att icke i vårt land en Finsk litteratur för industrin och handeln är vida viktigare än den Svenska. Den senare är här ur stånd att höja folkbildningen; endast af den förra kan någon kultur väntas för massan af folket. Men med bildningen ökas äfven behofvet af industrins alster och af varubyte, och behofvet alstrar förmågan att tillfredsställa detsamma. Industrin och handeln åter äro blott i de grenar af någon större vikt, der de tjena att tillfredsställa

massornas behof. Och våra industriidkare borde genom ett enkelt räkensexempel kunna öfvertyga sig, att arbetet för en Finsk national-litteratur är ett arbete för den inhemska industrins och handels förkofran. De borde derföre icke med tidningen Wiborg säga åt de uppoffrande arbetarena för en Finsk litteratur och bildning: ert sträfvande är otidigt, vänten på den inhemska industrin och handeln; utan de borde såsom kloka affärsmän lägga ut ett kapital till dessa, för de andliga intressena arbetandes understöd, väl vetande att detta kapital skall i sin tid till dem återvända.

De behöfva kanske, dessa penningens män, påminnas, att medan det kapital, de kunde förskjuta åt nationens andliga intressen, ger dem en säker penningevinst, de egentliga arbetarena, de som för dessa intressen offra själens och kroppens krafter, vaka och försaka, icke hafva någon sådan ersättning att vänta. 10

Vi skulle göra orätt, att icke här anföra ett exempel bland de många. På Finska Litteratursällskapets årsdag, afgaf Sällskapet en tacksägel-seadress till sin Sekreterare, Herr teologie kandidaten S. G. Elmgren, hvilken nu i tie år innehaft denna befattning. Sekreterare, må man icke tro, förer endast protokollet. Han är Sällskapets verkställande makt, sköter korrespondensen, afsänder kallelsebref, inkasserar årsafgiften, ombesörjer Sällskapets förlagshandel, nu för ett kapital af ungefär 10 000 Rbl S:r, uppgör akkord för böckernas tryckning, öfvervakar denna, läser ofta korrekturet, mottager exemplaren, låter häfta och inbinda dem, försänder böckerna till landets bokhandlare, mottager deras redogörelser och penningremitter, verkställer alla till denna rörelse hörande utbetalningar och förer nödig bok öfver densamma m. m. – Han uppbär väl för allt detta en vacker aflöning? Jo han har verkligen *femtie Rubel* expensemedel för året. Det är med sådana utomordentliga tillskott af nationalvälståndet, arbetet för en nationel bildning för närvarande bedrifves. Industrin och handeln synes verk- 20 30
ligen hafva något skäl, att tillropa detsamma sitt »vänta»!

J. V. S.

50 INHEMSK LITTERATUR.

Litteraturblad n:o 3, mars 1856

WOTISK GRAMMATIK JEMTE SPRÅKPROF OCH ORDFÖRTECKNING AF AUG. AHLQVIST (TOM. V. FASC. I AF F. VET. SOCIET:S HANDLINGAR). H:FORS 1856. 40

Mer och mer vexer Grammatikernas antal för Finska stammens språk; och äfven Hr Almqvist är nu afgjordt blifven en grammatik-författare.

Ref. kan icke hjälpa det; men det är med en vemodig känsla han ser så många krafter förtäras af Finsk grammatik och språkforskning. Det förefaller, såsom vore man ifrig att hålla grafvården färdig för det språk, som skall gömmas derunder. Man gör ihärdigt grammatiker; men man eger en ringa litteratur.

Det stod dåligt till med Grekiska grammatiken, när Pindari och Sophokles' dikter redan förtjuste de församlade Grekerna; och Franska akademien hade icke kommit långt med sina arbeten, den tid Molière och hans samtida gjorde Frankrikes nationallitteratur till de bildades litteratur i Europa. 50

Ingen lärer tro, att vi misskänna värdet af Finsk språkforskning. Våra åsichter om dess stora betydelse äfven för den inhemska bildningen